

Cultura calității – vectorul principal în învățământul superior moldav

În ședința din 17 octombrie 2008 Consiliul Rectorilor din RM a examinat multiple aspecte ale dezvoltării în continuare a învățământului superior moldav, toate convergând spre noțiunea fundamentală a succesului – **calitatea**.

În acest sens prima comunicare „Criteriile și indicatorii de evaluare a programelor de studii în scopul asigurării calității învățământului superior”, susținută de dl prof. univ., **Petru Todos**, prim-prorector UTM, a schițat un amplu Proiect-cadru (Ghid) privind traseul proiectării și realizării **Programelor de studii** la ciclul I – Licență și la ciclul II – Masterat, pe care o instituție de învățământ superior poate să-l parcurgă în vederea

Care sunt necesitățile implementării Sistemului de Calitate în învățământul superior de la noi?

Tocmai cu răspunsul la această întrebare începe expunerea Ghidului.

1. „Republica Moldova este semnatară a Procesului Bologna cu obligațiile și aspirațiile respective;

2. Compatibilitate (exigențe similare) – o condiție obligatorie pentru asigurarea mobilității bidirecționale a studenților, masteranzilor, doctoranzilor, post-doctoranzilor și cadrelor didactico-științifice.

Criteriile și indicatorii de calitate sunt necesare pentru ca specialistul/absolventul cu studii superioare să se integreze socio-profesional pe piața globalizată a forței de muncă. Aceste Criterii și Indicatori de calitate devin un instrument polifonic pentru a compara/compatibiliza diplo-

mele universitare din RM cu cele din Spațiul European Universitar, în care noi tindem să ne integrăm.

Membrii Consiliului Rectorilor din Republica Moldova au subliniat pe drept că optica aprecierilor de calitate universitară acum se schimbă radical.

Dacă experiența trecutului pune accentul calității pe organizarea învățământului, pe procesul de instruire, acum vectorul calității este altul – finalizare- rezultat-produs-absolvent: competențele lui, cunoștințele, abilitățile, cultura de specialitate.

Urmează ca Ghidul (proiectul) „Criteriile și indicatorii de evaluare a programelor de studii în scopul asigurării calității învățământului superior” să fie diseminat în toate instituțiile universitare, de stat și private, din RM pentru analiză și implementare.

* * *

Consiliul Rectorilor din RM a analizat și alte două probleme, care converg și ele la albia cuprinzătoare a calității:

1) „Crearea serviciului universitar de informare, orientare profesională și angajare în câmpul muncii a studenților” – raportor dl **Petru Gaugaș**, prof. univ., USM;

2) „Cu privire la necesitatea creării Școlilor Doctorale în cadrul universităților” – raportor dna **Larisa Bugaian**, prof. univ., prorector UTM.

acreditării, reacreditării, dezvoltării unei **culturi a calității**.

Întrucât panorama învățământului superior este multicoloră (inginerie, pedagogie, sport, medicină, arte etc.), instituțiile universitare vor completa/dezvolta acest Proiect-cadru (Ghid), adaptându-l la specificul Programului lor.

Proiectul-cadru sub forma unui Ghid, denumit „Criterii, Indicatori și Proceduri de Evaluare a programelor de studii în învățământul superior”, de altfel, destul de voluminos, expus într-o broșură format A4 pe 84 de pagini, este opera comună foarte laborioasă a reprezentanților diferitelor universități din Moldova, dar și din Franța, România, Polonia, Danemarca, Belgia.

Elaborarea acestui Ghid a sintetizat munca minuțioasă depusă pe parcursul a 4 ani la diferite catedre, facultăți, universități, întreprinderi, pentru care se pregătesc specialiști în cadrul Proiectului TEM-PUS JEP-26091-2005 „Implementarea Sistemului Instituțional de Asigurare internă a Calității în instituțiile de învățământ superior din Republica Moldova”, realizat cub conducerea contractorului, dl prof. **Jean Barloy** de la Asociația Universitară AGRENA din or. Rennes, Franța.

7 octombrie – Ziua Mondială a Pedagogului

Domnului profesor, cu dragoste

Profesorii exercită o meserie de excepție. A fi profesor este mai mult decât atât. A fi profesor înseamnă să faci ceva care nu este la îndemâna oricui, iar acest lucru îl poți încredința numai zeilor. A fi profesor este o misiune ce ține de arta de a-i învăța pe alții ceea ce știi tu mai bine. În limba latină, profesor înseamnă – mirabil lucru – „mărturisitor”.

Vă dorim, iubiti profesori, ca îndemnul lui Seneca să-și găsească un ecou împlinitor și în conștiința Dvs.: Redi ad priores et probatos.

Studenții UTM – premianți ai unui concurs științific internațional

La Concursul Internațional pentru studenți „Știința calculatoarelor „Soft & Hard”, ediția a 15-ea, organizat în perioada 19-24 mai 2008 la Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, România, echipa Republicii Moldova constituită din 4 studenți ai Universității Tehnice de la Chișinău, Facultatea de Calculatoare, Informatică și Microelectronică a ocupat locul I din 13 participante.

Reprezentată de către studenții **Vitalie Gremalschi, Radu Plugaru, Andrei Formusatii, Arcadie Cercel** (foto), echipa Moldovei a surclasat echipele universitare din Romania, China, Serbia și Franța.

Juriul concursului, condus de dnii **John Milner**, profesor din Marea Britanie, și **Timothy Hall**, profesor din Irlanda, asistați de către doi profesori din Irlanda și unul din Franța, a acordat echipei UTM 95 de puncte, ceea ce face un avans de 30 de puncte față de echipa studenților de la Școala de Ingineri în informatică din Limoges, Franța, clasată pe locul 13.

– La universitatea noastră procesul didactic este susținut în mod tradițional la un nivel înalt și noi căutăm să continuăm bunele tradiții pe plan național și internațional, a declarat dl **Ion Balmuș**, decanul Facultății de Calculatoare, Informatică și Microelectronică, UTM, conf., dr.

Dl **Victor Ababii**, conf., dr. la aceeași fa-

cultate, conducătorul echipei UTM, a adăugat că succesul acesta se datorează în particular profesionalismului cadrelor didactice și, totodată, a conștientizării de către studenți a importanței cunoștințelor teoretice și practice pentru propria lor formare în contextul mondial al globalizării.

Studentul **Vitalie Gremalschi**, căpitanul echipei UTM, a adăugat că, într-adevăr, tineretul studios de la UTM devine tot mai conștient de valoarea și necesitatea cunoștințelor profunde, inclusiv în domeniul științei calculatoarelor pentru a se integra calificat în câmpul muncii.

Pe parcursul celor 15 ediții ale concursului internațional respectiv echipa UTM în mod constant s-a plasat pe locuri premiate, iar unul dintre premianții UTM ai edițiilor anterioare ale concursului, **Dan Iațco**, a ajuns să activeze chiar la prestigioasa Companie „Microsoft” din SUA.

În atenția colaboratorilor și studenților UTM!

Administrația UTM anunță un concurs pentru cel mai bun design al paginii de start a site-ului oficial al Universității Tehnice a Moldovei.

La concurs pot participa studenții și colaboratorii UTM. Câștigătorii concursului, deținători ai locurilor I, II și III vor beneficia de recompense bănești și diplome.

Cerințele de bază în elaborarea paginii de start:

1. Conținutul dinamic al paginii;
2. Utilizarea ultimelor tehnologii Web (standard Web 2.0);
3. Designul personalizat UTM – antet cu sigla Universității;
4. Contor al numărului de vizitatori;
5. Posibilitatea actualizării rapide a paginii;

6. Nivelul înalt de accesibilitate și înțelegere de către potențialii utilizatori, fapt ce ar contribui la repetabilitatea vizitelor site-ului.

Site-ul trebuie să fie adaptat pentru vizualizare confortabilă cu rezoluția minimală 800x600 de lățime variabilă. Este admis scrolling-ul vertical, nu și folosirea frame-urilor.

Proiectele participante se expediază în formă de șablon pe adresa: **web@adm.utm.md** cu mențiunea „Web-concurs” și specificarea datelor personale ale autorului: nume, prenume, locul de lucru (funcția), studii (grupa, facultatea), datele de contact (numărul de telefon, e-mail).

Data-limită pentru depunerea proiectelor: **30 noiembrie 2008.**

Administrația UTM

Pro Calitate

În atenția studenților și angajaților UTM

În conformitate cu politica UTM în domeniul asigurării calității studiilor, „Planului de activități privind prevenirea și contracararea corupției la UTM” și excluderii fenomenelor negative prezente în societate, Senatul UTM a decis crearea adresei e-mail:

quality.utm@gmail.com

Orice persoană poate expedia la adresa sus menționată sugestii, opinii și informații ce pot contribui la menținerea și îmbunătățirea atmosferei în universitate. Mesajul va fi recepționat de o persoană obligată să respecte confidențialitatea și să transmită conținutul respectiv factorilor de decizie ai UTM.

Senat

ADMITEREA-2008: BILANȚ

În ședința Senatului din 23 septembrie 2008 rectorul UTM, acad. **Ion Bostan**, a prezentat un amplu raport asupra admiterii-2008, acțiune de importanță cardinală pentru bunul mers al universității.

Planul de admitere pentru anul 2008, a raportat rectorul, a fost completat parțial. Au rămas neacoperite 450 de locuri. Amintim: pentru Universitatea Tehnică a Moldovei a fost prevăzut un plan de admitere foarte impunător – 4729 de locuri. Neacoperirile își au explicația în creșterea excesivă a numărului de locuri cu finanțare bugetară la unele specialități, mai puțin prestigioase la momentul actual. Aceeași explicație se atribuie și la cotele-părți pe categoriile „Școală medie de cultură generală” și „Raioanele de Est”, care nu au fost solicitate. Aceste „supraplanificări” revin organelor de resort, în fața cărora UTM va insista pentru anumite corectări la viitoarele admiteri.

Vom sublinia totuși că admiterea-2008 a atras un număr impunător de candidați comparabil cu admiterile mari din ultimii

ani la UTM. Astfel, pe locurile finanțate de la bugetul statului au fost înmatriculați 2226. Aceasta înseamnă că numărul total de studenți înmatriculați prin admiterea-2008 este mai mare cu 229 față de admiterea-2007.

Comisia de admitere, condusă de dl **Serghei Andronic**, decanul FRT, conf., doctor, s-a achitat cu mult succes de misiunea sa, Senatul apreciind efortul susținut al tuturor membrilor Comisiei de Admitere pentru ca miile de tineri să fie îndrumați corect și obiectiv spre satisfacerea cerințelor de a-și continua studiile la UTM.

În hotărârea Senatului la subiect sunt fixate și un șir de puncte prevăzând anumite ajustări pentru viitoarele planificări de admitere la UTM. În special, vom remarca necesitatea unei conlucrări inten-

se în privința planificării admiterilor cu ministerele de resort, astfel ca estimările numerice pe specialități să corespundă mai realist necesităților de viitoare cadre în diferitele ramuri ale economiei naționale. (Hotărârea integrală a Senatului în problema dată poate a fi ridicată la arhiva UTM).

În chestiunea a doua de pe ordinea de zi – „Îndeplinirea hotărârilor Senatului pe anul universitar 2007-2008” a raportat dl **Ion Sobor**, secretarul științific al Senatului UTM. S-a constatat că hotărârile Senatului pentru perioada examinată în temei au fost executate. Nota critică s-a referit doar la durata ședințelor Senatului. În medie, acestea au avut o durată excesivă de până la 4 ore. Dl Ion Sobor a cerut ca pe viitor ședințele să fie mai bine organizate și dirijate, astfel ca în privința duratei ele să se conformeze prevederilor statutare de 2 ore, iar în cazul când există alegeri prin vot secret – 2,5 ore.

Odă profesorului

Dedic aceste versuri profesorilor UTM, în special tatălui meu, profesor și el - V. Olaru, lector superior la FUA

Vivat, profesore!
Vă mulțumim
Pentru succes
Și pentru chin,
Pentru tot ce-am rețut
În acest superb răstimp.

Vivat, profesore!
Ne închinăm
Pentru truda ce-ați depus,
Pentru multe de nespus,
Pentru tot la ce-am ajuns.

Vivat, profesore!
Vă onorăm
Ați fost tare, ați fost buni
Pe-anevoiosul drum,
Ne-ați dat carte și-ați cerut
Să fim profi fără rebus.

Vivat, profesore!
Noi vă cinstim
Pentru sprijin și cuvânt,
Pentru cale și avânt,
Pentru-un rost pe-acest pământ.

Vivat, profesore!
Vă mulțumim
Pentru suflet și răbdare,
Pentru buna îndrumare,
Pentru tot ce știm mai tare
În imobil și evaluare.

Tatiana OLARU, absolventă
a Catedrei EI, FCGC, 2008

Consiliul de Administrație

Reușita la studii - constanta preocupărilor noastre

Spre deosebire de ședințele anterioare ale Consiliului de Administrație UTM, unde se discută în temei diferitele aspecte curente ale vieții universitare, de data această, la 16 septembrie 2008, la discuții au fost invitați și șefii celor cca 60 de catedre, mulți profesori, șefi ai diferitelor subdiviziuni. După numărul persoanelor invitate această primă ședință a Consiliului de Administrație din noul an de studii 2008-2009 s-a asemănat cu o ședință a Senatului UTM. Explicația rezidă în importanța subiectelor analizate, or aceste subiecte întotdeauna rulează în jurul primordialei preocupări universitare – reușita la studii.

Cum să lucrăm mai bine ca reușita să fie mai ridicată? Cauza eșecurilor în această privință nu sunt numai studenții, ci și... cadrele didactice, șefii de catedre, întregul ansamblu didactico-profesoral, deoarece, precum se știe, procesul de instruire-educare este complex, multiaspectual.

Da, slaba pregătire preuniversitară a unor studenți alimentează nereușita. Da, pot fi și desigur sunt și alte cauze obiective care îngreunează procesul educațional. Dar multe depind și de profesor – devotamentul lui profesional, ceea ce înseamnă în fond dragostea pentru copiii poporului, pe care cu răbdare pedagogică el trebuie să-i ridice încet, dar sigur pe treptele ingineriei. Profesorul trebuie să-și perfecționeze zi de zi și metodele de predare, doar se știe că măiestria pedagogică presupune printre altele tocmai modelarea permanentă a contactului cu studentul concret, luând în seamă individualitatea lui diferită de cea a colegului de alături, de exemplu.

Reușita – acest indice cumulativ, se referă deopotrivă și la verigile conducătoare pe întreaga universitate, pe facultăți, catedre și la fiecare cadru didactic, la locul concret al acestuia în aula studențească, în laborator sau pe terenul de practică inginerească. Agenda ședinței Consiliului a pus în lumină subiectul magistral al reușitei în studii din diferite perspective.

1. Rezultatele sondajului „Opinii ale absolvenților UTM, promoția-2008” – raportor dl **Andrei Chiciuc**, șeful Departamentului Managementul Calității;

2. Rezultatele reușitei în sesiunea de vară 2007-2008 – raportori decanii celor zece facultăți ale UTM;

3. Cu privire la formarea algoritmului pentru evidența achitării taxelor de studii prin Sistemul Informațional UTM – raportor dl **Veaceslav Perju**, șeful Departamentului Informatizare.

În cadrul discuțiilor la subiect s-a văzut, de exemplu, că sondajele de opinie în rândurile studenților sunt necesare, dată fiind dezvăluirea unor aspecte uneori nebănuite privind ameliorarea procesului instructiv-educativ. Sondajele activează personalitatea studentului, acesta conștientizând mai profund propria-i responsabilitate și propriile drepturi pe linia îmbunătățirii bunului mers al vieții universitare.

Sondajul în rândurile absolvenților nu are însă o relevanță prea largă. De ce? Absolvenții văd lucrurile în „roz”, ei reprezentând floarea studențimii de la Univer-

Departamentul Managementul Calității a fost apreciat de Consiliu pentru aria lui vastă de reprezentativitate și de cuprindere a aspectelor universitare. Din 2913 de absolvenți, câți au promovat Universitatea Tehnică a Moldovei în seria-2008, la sondaj au participat 1563 – 54 la sută. Au fost puse 15 întrebări – aceleași ca și anul trecut pentru a se vedea ce se confirmă și ce nu, pentru ca să se poată întemeia mai sigur concluziile.

O muncă foarte voluminoasă a fost solicitată din partea responsabililor de calitate de la facultăți, a catedrelor, a decanatelor în organizarea tehnică a sondajului și calculării (formulării/cristalizării) rezultatelor. Rezultatele au fost exprimate destul de clar, intuitiv în diferite diagrame și formulări concise, iar totul a fost listat-imprimat într-o broșură și pusă la dispoziție catedrelor, decanatelor, rectoratului pentru aplicare în lucru mai departe. În mod deosebit subliniem „Opiniile și sugestiile” din finalul broșurii, care vor fi de bun ajutor pentru facultăți în perfecționarea în continuare a procesului didactic. Iată cum de exemplu, formulează absolvenții una din „opiniile-sugestii” pentru FCIM: „La

tiv va trebui să depună toate eforturile pentru a organiza mai larg și mai eficient acest sector didactic încă nedezvoltat la parametri moderni, care se numește „Practica”.

Consiliul de Administrație a concluzionat că sondajele de opinii între studenți au partea lor pozitivă și vor trebui să fie realizate și pe viitor cu ajustările dictate de cerințele reformelor universitare.

La punctul 2 din agenda ședinței Consiliului au raportat rând pe rând domniile decani. Reușita în sesiunea de vară la multe facultăți lasă de dorit. Dl **Ion Balmuș**, decanul FCIM, a menționat că una dintre cauzele principale care generează nereușita la studii este proasta frecvență a studenților la ore. În acest sens cel mai mare reproș cade în adresa îndrumătorilor de grupe. Aceștia lucrează insuficient pe linia educativă în grupe, deși pentru acest articol sunt remunerați. Decanatul, a spus dl Balmuș, recunoaște, la rândul său, că lucrează slab pe linia activării îndrumătorilor de grupă. Cauzele sunt fixate, deci trebuie să lucrăm sistematic pentru depășirea lor.

Dl **Victor Toporeț**, decanul FCGC, a cerut ca rectoratul să influențeze, pe cât e posibil, revizuirea Regulamentului de înmatriculare la UTM, acesta indicând doar 10 la sută locuri pentru absolvenții din colegii. Or, tocmai absolvenții din colegii sunt cei mai buni viitori studenți.

Prin urmare, această indicație a regulamentului dăunează calității noului contingent de studenți înmatriculați la Universitatea Tehnică a Moldovei.

sitatea Tehnică a Moldovei, doar au trecut „sita” celor 4-5 ani universitari, deci sunt studenții cei mai buni la reușită. Pe noi însă ne interesează mai special aflarea cauzelor de nereușită la anii inferiori, pentru a adopta măsurile posibile de contracarare a acestui fenomen negativ, pe alocuri destul de evident.

Sondajul organizat și prezentat de

evaluarea cunoștințelor studentului ar trebui să se pună accentul pe capacitatea lui de a aplica în practică cunoștințele acumulate, dar nu să se verifice doar capacitatea de a expune pe hârtie materialul teoretic”.

Dacă studentul-absolvent exprimă o asemenea „opinie-sugestie”, înseamnă că el a „trăit-o” în anii studenției și deci decanatul (catedra), corpul profesoral respec-

Consiliul de Administrație largit, precum se vede, a accentuat principala preocupare a tuturor cadrelor didactice și verigilor de conducere de toate nivelurile – **reușita la studii**. Această preocupare trebuie să persiste fără întrerupere în absolut toate programele noastre de activitate didactică.

Donații Clubul Internațional al Femeilor din RM la FIU

Pe 11 iunie 2008 atelierele de croitorie ale Catedrei „Tehnologia confecțiilor din țesături și tricouri” de la FIU (șefa catedrei – dna **Angela Scripcenco**, conf., dr.), au fost vizitate de Doamnele soții de ambasadori și diplomate, dânsule făcând parte din Clubul Internațional al Femeilor din

sitoare, oferite de Clubul Internațional al Femeilor din Moldova.

Donația a avut o adresă precisă: atelierele de croitorie ale Facultății de Industrie Ușoară a UTM, adică tocmai acolo unde se pregătesc viitorii specialiști în domeniul confecțiilor, care vor trebui să dezvolte ramura astfel ca și în condițiile concurenței de piață să susțină eficient economia Moldovei.

Prin această donație Clubul Internațional al Femeilor din Moldova a intenționat să le insufle tinerelor studente ideea de a-și dezvolta spiritul întreprinzător și de

a deveni în viitor talente femei de afaceri, sprijinind astfel economia Moldovei în modul cerut de competiția mondială a pieței.

Di **Constantin Spănu**, decanul FIU, conf., dr., a exprimat din partea colectivului facultății mulțumiri cordiale pentru donația oferită, subliniind că astfel atelie-

Moldova – CIFM (International Women's Club of Moldova – IWCM), organizație care are drept obiectiv dezvoltarea competitivității întreprinderilor industriale din RM, în particular cele textile.

Emoțiile așteptării s-au preschimbât în emoții de... îmbrățișări prietenești, când în ateliere și-au făcut apariția Dna

Sara Kirby, soția ambasadorului SUA în RM, dl **Michael D. Kirby**, care tocmai își încheia misiunea diplomatică în RM, Dna **Marcie Gräfin Lambsdorff**, soția ambasadorului Germaniei în RM, Dna **Jennifer Griffith**, conducătoarea unui proiect din SUA în Moldova, Dna **Delphine Torres**, diplomat, și alte Doamne-membre ale Clubului nominalizat. Înălții oaspeți au fost însoțiți de dna **Maria Gheorghită**, conf., dr. la Catedra EMI de la FIU, conducătoarea unui proiect internațional pentru dezvoltarea competitivității întreprinderilor industriale din Moldova.

Vizita a fost ocazionată de o donație consistentă – două mașini electrice de cusut de caracter industrial, destul de costi-

Clubul Internațional al Femeilor din RM a fost creat în 1997 cu scopul de a oferi posibilitatea cetățenilor străini de a se implica în activitățile de caritate și de a se încadra în viața și cultura RM. Astăzi Clubul numără 80 de membri și este deschis atât pentru cetățenii RM, cât și pentru cei din alte țări. În primii 10 ani de activitate CIFM a reușit să colecteze peste 100 000 de dolari SUA.

rele facultății își vor spori eficient forța și calitatea de instruire practică a studenților, asigurând pregătirea mereu mai înaltă a viitorilor specialiști pentru industria ușoară din Moldova, astfel ca aceasta să se integreze organic în contextul industrial european spre propășirea generală.

Din partea studenților un cuvânt de mulțumire pentru această donație foarte binevenită a rostit în limba engleză dra **Irina Brulevscaia**.

Aniversări

Andrei Pendus

Ajuns la o vârstă venerabilă, jubiliarul privește cu serenitate peste piscurile activității sale de-o viață, pe care le-a străbătut atât de firesc, de parcă dintotdeauna a fost zămisliț pentru a dărui lumina cărții tinerilor studioși, arătându-le drumul către tainele gândirii și simțirii omenești, îndrumându-i să descopere esențele.

Împătimit de tehnică și tot ce ține de mașinării, și-a făcut studiile la Facultatea de Mecanică a Universității Agrare, după care a ținut să-

și împărtășească cunoștințele cu generațiile care îl urmau. La început, în calitate de maestru de instruire, apoi de profesor și director de studii la o școală profesională. După care destinul i-a oferit șansa să-și împărtășească măiestria și harul pedagogic și peste hotarele țării, deschizându-i larg ușile unui Centru Universitar tocmai din Camerun, unde a activat în calitate de profesor. Revenind în țară, s-a regăsit din nou în directorie, dirijând mai întâi o școală profesională, apoi un liceu tehnic, iar din 1991 până în prezent – Colegiul Tehnic din Chișinău, transferat ulterior, prin hotărâre de guvern, ca subdiviziune în componența UTM.

Integritatea morală, probitatea, corectitudinea, onestitatea – sunt calități pe care discipolii, colegii și oamenii din preajma-i le redescoperă zi de zi în Inginerul, Profesorul, Omul Andrei Pendus.

Sponsorizări

Domnul **Alexandru Râșcovoi**, prodecan, conf., dr., înainte de a ne arăta real strălucirea reparațiilor și mobilărilor în sălile de curs, efectuate cu ajutorul financiar al sponsorilor, a subliniat rolul hotărâtor al dlui decan **Victor Toporeț** în aceste acțiuni foarte importante pentru bunul mers al procesului didactic la facultate. Consemnăm rolul inimosului decan **Toporeț**, D-sa oferindu-ne și în trecut multiple exemple pozitive ale inițiativelor sale de a găsi logica unor contracte foarte benefice între producție și facultate.

Așadar, pe ușa (strălucitoare) a unei săli proaspăt reparate și mobilate pe o plăcuță scrie frumos, cu efect educativ, denumirea firmei-sponsor: **Această sala a fost amenajată cu suportul „M.C.F. – ENGROS” S.R.L.** Este o firmă de comerț cu materiale de construcție și finisare.

Sala mare pentru 80 de locuri este zugrăvită perfect într-un galben auriu, tavanul suspendat e la fel de o culoare pozitivă, geamuri perfecte. Dar mobilierul e atât de îmbietor, comod, a câte 2 locuri studențești!...

reparația unei alte săli de curs se numește **„Baumitt”**. Este și aceasta o firmă pentru materiale de construcție. Și în cazul dat interesul e același. O sală mare pentru serii, strălucind după reparații. Mobilier original. Studenții se simt confortabil.

Un al treilea sponsor, care a reparat și mobilat o altă sală de curs, este reprezentată tocmai de proaspătul absolvent al facultății, dl **Ion Tribusean**. Dânsul lucrează în firma de construcții a tatălui său, dl **Alexandru Tribusean**, care a dorit să facă un asemenea frumos gest de susținere a

LA FCGC SPONSORII AU REPARAT ȘI MOBILAT SĂLI DE CURS, LABORATOARE

Apare întrebarea: cam de ce o firmă oarecare cheltuiește bani grei (costurile s-au ridicat la 30 de mii de euro) pentru a face asemenea reparații într-o sală de curs pentru studenți? Are interes? Da, va fi răspunsul, are interes. Vorba e că decanul **Toporeț**, prodecanul **Râșcovoi**, mulți șefi de catedre și profesori de la FCGC caută și găsesc în producție asemenea firme care ar avea interes. Or, firmele care au investit bani în reparații, vor ca studenții în lucrările/proiectele lor de an, de licență să oglindească anume gama de mate-

riale de construcție pe care această firmă le comercializează sau le produce. Măine studenții de azi vor deveni agenți economici – constructori și... vor cumpăra tocmai acele materiale, pe care azi le propagă. Totodată, aceste firme organizează diferite seminare cu studenții și profesorii, demonstrând materialele noi de construcții, deoarece în sfera dată se produc materiale mereu mai performante.

Legătura între producție și FCGC în cazul firmei „M.C.F. – ENGROS” S.R.L. se face și prin fosta absolventă a facultății, dna **Oxana Mazur**, actualmente colaboratoare la această firmă. E și acesta un merit al facultății. Știe cum să-și găsească foștii absolvenți, cum să-i atragă în colaborare. Cea de-a doua firmă care a sponsorizat

facultății. Desigur și aici există interesul economic: la absolvire, studenții cei mai buni vor fi ghidați spre firma **„Tribusean”**. Foarte bine, doar facultatea pregătește specialiști buni și i-ar putea ghida la absolvire spre o firmă sau alta, numai că și firmele trebuie să contribuie la formarea unor condiții excelente pentru studii.

La FCGC este și o patra sală „strălucitoare”, amenajată de sponsori. Este vorba de o sală-laborator pentru specialitatea „Tehnologia prelucrării lemnului”. Aici a trebuit să se tragă la fiecare loc de lucru

firul de electricitate, pentru că fiecare student conectează diferite scule și operează. La fel, a fost nevoie și de o iluminatie mai specială pentru locul de operare, chiar și de microscopie etc.

Cu alte cuvinte, domnilor decani, urmați exemplul FCGC și personal al dlui **Victor Toporeț**! Consolidați legăturile cu producția și sponsori vor veni...

De la inimă la inimă – De la pedagog la pedagog

Universitățile au colectat fonduri pentru procurarea a două case familiilor de pedagogi din Drepcăuți

La inițiativa Consiliului Rectorilor din RM, Universitățile din Moldova au inițiat la începutul toamnei curente o campanie de colectare a fondurilor pentru familiile de pedagogi din nordul țării, care au avut de suferit în urma inundațiilor din vara acestui an. Acțiunea „De la pedagog la pedagog” este o continuare a inițiativei „De la inimă la inimă”, lansată de elevii unor licee din republică, care au mers la 1 septembrie în școlile din Drepcăuți și Purcari.

Potrivit dlui acad. **Ion Bostan**, președintele Consiliului Rectorilor, rectorul UTM, până în prezent 16 universități au răspuns apelului de ajutorare a pedagogilor sinistrați, fiind colectate circa 400 mii de lei.

Totodată, s-au dovedit a fi foarte receptivi și studenții, care s-au încadrat activ în inițiativa de ajutorare. Fondurile obtinute vor fi alocate pentru procurarea a două case pentru două familii de pedagogi din satul Drepcăuți, raionul Briceni.

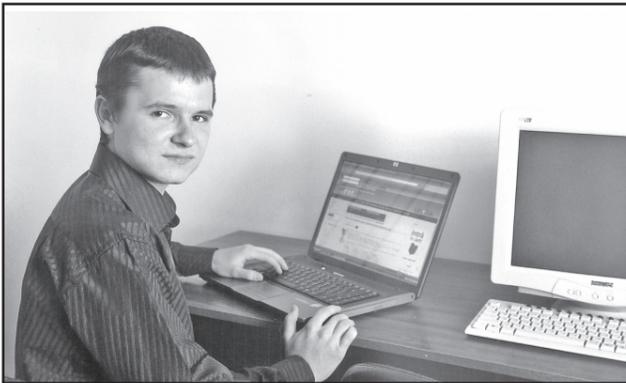
Ministerul Educației și Tineretului al RM a depozitat sumele colectate pe un cont bancar special, în care se acumulează donațiile în bani ale persoanelor fizice și juridice pentru a acorda ajutoare sinistraților. Conturile bancare pentru colectarea donațiilor rămân deschise pentru totii cei care doresc să se solidarizeze cu această campanie:

- în lei moldovenești – 3357003
- în dolari SUA – 3261584015
- în EURO – 1006601000037

Aspecte studentești ** Aspecte studentești ** Aspecte studentești ** Aspecte studentești ** Aspecte studentești

Luca Serghei de la FRT – Bursa Președintelui RM

În scopul susținerii studenților din instituțiile de învățământ superior și elevilor din instituțiile de învățământ mediu de specialitate, care au obținut performanțe academice deosebite și participă la activități de cercetare științifică și la viața socială, Președintele RM, dl **Vladimir Voronin**, a decretat aprobarea listelor studenților, cărora li se acordă bursa Președintelui RM pentru anul de studii 2008-2009.

Printre cei 10 studenți din instituțiile de învățământ superior, deținători ai Bursei Președintelui RM, figurează și studentul Universității Tehnice a Moldovei **LUCA Serghei**, anul IV, specialitatea „Teleradiocomunicații”.

Elevii și studenții orfani vor beneficia de indemnizații majorate

În cadrul unei ședințe de lucru cu participarea factorilor de decizie din cadrul Președinției și Guvernului, Președintele RM **Vladimir Voronin** a lansat câteva propuneri privind majorarea indemnizațiilor și ajutoarelor materiale acordate elevilor și studenților orfani.

Astfel, s-a propus majorarea de trei ori (de la 1000 la 3000 lei) a ajutoarelor pentru procurarea îmbrăcăminte și încălțăminte acordate la începutul anului de studii și de două ori (de la 500 la 1000) – la finele anului de studii; de 10 ori (de la 500 la 5000) – a indemnizației la absolvirea școlii medii și de 20 de ori – la absolvirea instituției de învățământ profesional de toate nivelurile.

De asemenea, s-a propus majorarea în medie de două ori a cheltuielilor pentru alimentație elevilor și studenților fără părinți, care nu primesc burse.

Totodată, șeful statului a propus două tipuri noi de indemnizații pentru tinerii orfani: pentru realizarea cercetărilor și editarea tezei de licență și pentru perfecționarea pașaportului pentru elevii și studenții orfani delegați la studii peste hotare.

În prezent tinerii orfani primesc de la bugetul de stat mijloace pentru achitarea taxei de obținere a buletinului de identitate – indemnizație unică, care rămâne în vigoare.

Numărul total al elevilor și studenților orfani de ambii părinți în RM este de cca 1190.

recrutează noi membri

BEST Chișinău a organizat în perioada 29 septembrie-5 octombrie sesiunea de recrutări de noi membri, eveniment la care au fost invitați toți studenții UTM. Pe parcursul sesiunii de recrutări au avut loc prezentări BEST, urmate de înscrieri, interviuri și training-uri pentru viitorii membri.

Cine suntem?

Grupul Local BEST este format din voluntari din cadrul Universității Tehnice, un grup de tineri entuziaști, motivați să învețe ce înseamnă munca în echipă, managementul unui proiect, dezvoltarea unor abilități care ne vor fi utile în perioada post-universitară.

Scopul nostru

Organizăm activități prin care ajutăm colegii din universitățile tehnice în a deveni mai deschiși internaționalizării, prin o mai bună înțelegere a culturii europene și prin dezvoltarea capacității de a lucra la nivel internațional. Oferim viitorilor ingineri o educație complementară (cursuri academice și competiții ingineresti), sprijin în carieră, totodată și o deschidere spre alte culturi.

Sigla BEST

Una din siglele BEST reprezintă o sinusoidă și o hartă a Europei, sinusoida fiind elementul prezent în toate ariile tehnice, de la mate-

matica aplicată până la fizică, de la mecanică la chimie și de la arhitectură la calculatoare.

BEST în lume

Actualmente, BEST este reprezentat în 64 de universități și 25 de țări ale Europei. BEST este activ în: Austria, Belgia, Bulgaria, Croația, Danemarca, Estonia, Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Italia, Iugoslavia, Letonia, Lituania, Macedonia, Norvegia, Olanda, Polonia, Portugalia, Republica Moldova, România, Rusia, Slovacia, Slovenia, Spania, Suedia, Turcia, Ucraina, Ungaria.

Aplică la cursurile BEST de iarnă-2008!

BEST organizează cursuri de 1-2 săptămâni, la care studenții din universitățile membre au șansa de a-și extinde experiența internațională, a-și complementa educația, a-și perfecționa cunoștințele de limba engleză și de a se recrea.

Subiectele cursurilor: se acoperă diverse arii: tehnologie, economie, marketing, management. Participanții la cursuri lucrează în laboratoare și audiază seminariile. La final studenții susțin un examen.

Organizare: grupul local BEST asigură cazarea și masa, transportul până la destinație. Sunt acoperite și costurile pentru materialele educaționale și pentru activitatea de predare.

Cum să aplicați: • alege cursurile care te interesează pe www.best.eu.org/student/courses; • completează informațiile de pe BEST Application System; • expediază o scrisoare de motivare în care să precizezi de ce vrei să participi la cursul respectiv; • deschide și validează un cont! Contactează Grupul Local BEST Chișinău cu carnetul

de student pentru a valida contul; • așteaptă rezultatele! Dacă ai fost acceptat, pregătește-te să experimentezi cea mai frumoasă aventură europeană în stil BEST. Dacă nu, ÎNCEARCĂ DIN NOU!

Data limită de aplicare: 22 octombrie 2008 (pentru evenimentele din perioada 1 decembrie 2008 – 7 martie 2009).

Stagii de practică ale studenților – specialitatea „Mașini și Sisteme de Producție”

Studenții de la specialitățile ingineresti ale UTM susțin anual diferite tipuri de practică la Centrul de Implementare a Tehnologiilor Avansate „ETALON”, UTM.

Practica de inițiere cu volume diferite de ore (45, 60, 90), în funcție de specialitate. Această practică este destinată studenților de la facultățile:

- Inginerie și Management în Construcția de Mașini;
- Inginerie și Management în Mecanică;
- Urbanism și Arhitectură ș.a.

Înainte de a pleca la practică, studenților li se predă un curs de securitate a muncii. Și la uzină studenții trec un instructaj introductiv la tehnica securității muncii, conform caracterului lucrărilor ce se execută. Ulterior, fiecare student este instruit și la locul său de muncă. Această practică se realizează în atelierele didactice ale uzinei (secțiile de lăcătușărie, strunjire, frezare, sudare, burghiere, alezare ș.a.).

Studenții anului I se familiarizează cu metodele și tehnologiile de obținere a semifabricatelor și executarea pieselor finite. Ei studiază utilajele și tehnologiile de sudare, strunjire, frezare, burghiere ș.a., iau cunoștință de construcția mașinilor-unelte, elaborează un traseu de prelucrare mecanică

a unei piese concrete de complexitate medie; aleg mașinile-unelte necesare, sculele pentru prelucrare, dispozitivele, electrozii pentru sudare, optimizează regimurile de prelucrare mecanică și execută o piesă reală (propusă de profesor).

La finele practicii studenții prezintă un raport detaliat.

Practica tehnologică are scopul de a-i iniția pe studenți în proiectarea tehnologiilor de prelucrare a pieselor de diferite tipuri, dispozitivelor și sculelor pentru prelucrarea acestor piese, studierea diferitelor

utilaje tehnologice.

Practica constructivă le permite studenților să însușească și să utilizeze metodele de proiectare a unei mașini: etapele de proiectare, sarcina tehnică și să propună ei înșiși soluții tehnice. În programul practicii respective intră, de asemenea, schița de proiect, proiectul tehnic, elaborarea documentației tehnice.

Practica de diplomă constituie o etapă de sintetizare a pregătirii profesionale a tânărului inginer. La această etapă, fiecărui student i se propune o temă individuală (la

practica constructivă), pe care el trebuie să o dezvolte. În acest caz studentul are o arie extinsă de meditație (mai bine de un an) și poate propune și elabora anumite construcții.

De exemplu, studentul **D. Popescu** a realizat tema de diplomă „Complex robotizat pentru sudarea cap la cap” la **nivel de invenție**. La susținerea proiectului de diplomă a prezentat date experimentale pentru optimizarea procesului de sudare și a susținut proiectul pe nota „10”.

Studenții MSP-061 au susținut cu succes practica în acest an, au fost prezenți la toate întrunirile și excursiile organizate, au prezentat rapoarte de practică în termenele stabilite. Susținerea a avut loc în cadrul conferinței în tema practicii la Catedra MSP, în prezența șefului de catedră dr. hab., conf. univ. **P. Stoicev**, conf. univ., dr. **P. Gordelenco**, prof. univ. int. **I. Botez** și dr., prof. univ. **V. Javgureanu**. Studenții au demonstrat cunoștințe profesionale bune, fiind apreciați cu note bune și foarte bune.

Studentul MSP-061 **Focșa Andrei** a prezentat darea de seamă cu elemente de cercetări științifice și unele pro-

Conferința de susținere a practicii la Catedra MSP

Practica ** Practica ** Practica ** Practica ** Practica ** Practica ** Practica ** Practica ** Practica ** Practica ** Practica **

Viitori geodezi-geologi așteptați în producție

DI Vasile Grama, șeful Catedrei „Geodezie, Cadastru și Geotehnică”, ne-a oferit informații cu semnul „plus” privind practica studenților din diferiți ani efectuată vara trecută. Or, se știe, în ultimul timp UTM, conformându-se rigorilor Procesului Bologna, accentuează pronunțat capitolul practicii în procesul didactic.

practica anilor superiori (după a. II). Această practică se organizează pe lângă instituții de profil – Institutul „IngeoCad”, Agenția Relații Funciare și Cadastru, Oficiul Cadastru Chișinău, Institutul de Organizare a Teritoriului etc. În cadrul acestei practici studenții efectuează lucrări de cadastru și geodezie, pentru care mai câștigă și un ban. Interesul este reciproc: instituția are nevoie de brațe de muncă, iar studentul are nevoie să facă practică, în plus mai și câștigă pentru diferite necesități. Astfel, catedra dispune întotdeauna de un număr suficient de locuri pentru practică. Ce-i drept, acestea nu apar „din pod”: se stabilesc legături cu producția, se perfectează anumite contracte de colaborare.

După anul III urmează **Practica „Topografie inginerescă și fotogrammetrie”**. Aici studenții, cu ajutorul calculatorului, creează anumite elemente ale materialelor cartografice, ei sunt antrenați direct în procesul tehnologic. Practica aceasta durează cca 4 săptămâni. În Chișinău sunt anumite companii („Grup Info”, de exemplu), care invită studenții catedrei date la practică. Deci locurile de practică nu constituie o problemă.

Cea de-a doua specialitate la catedra condusă de dl Vasile Grama se numește „Inginerie și management în minerit”. Este o specialitate relativ nouă la UTM. Anul acesta am avut prima promoție. Și la această specialitate practica a decurs conform programelor analitice. La anul I – practica topografică, despre care am menționat mai sus. După anul II urmează **Practica geologică**, care e mai specifică. Studenții eu efectuează această practică la Orheiul Vechi – acolo se fac săpături științifice, or tocmai asta îi trebuie unui viitor inginer-geolog. Studenții se află acolo la lucru zile în șir, instalându-se ca niște adevărați geologi, în corturi. După anul III studenții efectuează deja **Practica tehnologică** – la diferite cariere mari din republică, unde se fac extrageri de zăcăminte. Probleme cu locurile de practică nu au existat nici la aspectele didactice privind geologia.

Practica topografică este cea mai generală, pentru că ea intră în arealul științific de pregătire a inginerilor de la diferite specialități: construcții, geodezie, minerit. Întrucât vizează un număr foarte mare de studenți, a apărut problema echipamentului tehnic – nu ajung aparate. De aceea s-a adoptat o formă organizatorică mai originală: a folosi zilele de sâmbătă și duminică. O dată merge la practică topografică o grupă, altă dată – o altă grupă, doar munca de măsurări se face chiar în împrejurimile blocului de studii. Perioadele nu sunt strict limitate, așa că pas cu pas s-a reușit ca o bună parte din studenți să treacă practica topografică până în vară, iar cealaltă parte – deja în timpul verii.

Trebuie specificat faptul că practica topografică are 2 capitole: practică de câmp și lucrări de birou. Deci în sâmbetele și duminicile amintite, precum și în timpul verii s-a făcut practica de câmp, iar lucrările de birou au ținut de responsabilitatea personală a fiecărui student, în funcție de cum își distribuie timpul. Peste 90 la sută din studenți s-au achitat cu bine de misiunea practicii topografice.

Au fost cazuri în care studenții și-au găsit de sine stătător locuri de practică. În asemenea cazuri, ei prezintă actul respectiv de la organizația sau firma implicată, își iau caietul de sarcini și în baza acestuia în timpul verii își fac stagiul. Practica topografică se aplică la anul IU.

Un alt gen de practică la catedra dată se numește **Practica geodezică**. E mai complexă, deși este o continuare a practicii topografice. Aici se ridică suprafețe mai mari de teren, unde deja se ia în considerație și un asemenea factor serios, cum este curbura Pământului ca planetă. Aici se fac și proiecte cartografice cu multe detalii de relief etc. Este

puneri la nivel de invenție, care vor fi dezvoltate în timpul proiectării de diplomă.

În cadrul conferinței pe practică studenții au înaintat propuneri rezonabile, și anume: **Cosolapov A.** (MSP-061) – ar fi rațional ca studenții în timpul stagiilor de practică să însușească o profesie muncitorească și să obțină un certificat de frezor, strungar, lăcătuș, sudor etc.; **Foșca A.** (MSP-051) – în viitor ar trebui să se propună studenților mai multe teme moderne, legate de automatizarea și modernizarea utilajelor, sporirea productivității ș.a.

La „ETALON” a fost organizat un cerc metodic-științific studențesc. În 2008 aici au activat studenții grupelor MSP-061 și MSP-051 (**Foșca A., Cosolapov A., Coto-robai G.**).

În cadrul acestui cerc activează ingineri de la diferite întreprinderi industriale: **Bodeanu D.** – inginer-șef la uzina „Incomaș” S.A., **Guc V.** – inginer „Supraten”, **Ustian B.** – inginer UTM, profesori de la catedrele de specialitate ale UTM: **P. Stoicev** – dr. hab, șef catedră MSP, **P. Gordelenco** – dr., conf. univ., **V. Javguereanu** – dr., prof. univ., precum și tineri specialiști de la Universitatea Tehnică a Moldovei: **I. Dicusară, M. Bunescu, D. Vengher** ș.a.

Cercul tehnico-științific cuprinde trei secții: pregătirea profesională a studenților; cercetări științifice; inventica.

Membrii acestui cerc au editat mai multe lucrări metodice pentru pregătirea profesională a studenților:

1. Istoria Centrului de Cercetări Tehnico-științifice și Implementare a Tehnologiilor Avansate în economia națională „ETALON”. Chișinău, UTM, 2004.

2. Lucrare metodică pentru practica constructiv-tehnologică. Chișinău, UTM, 2007.

3. Studiul sistemelor de diagnosticare a proceselor de prelucrare mecanică. Chișinău, UTM, 2007.

4. Automatizarea proceselor în mașini și sisteme de producție. Chișinău, UTM, 2005 (manual – proiectare de an și de diplomă), 2007.

5. Sudarea, tăierea și prelucrarea materialelor cu gaze. Chișinău, „Lumina”. 2007.

Cei mai activi studenți pregătesc lucrări (teoretice și experimentale) pentru prezentarea la conferințele tehnico-științifice studențești.

La ora actuală sunt în proces de derulare lucrările: „Sudarea manuală cu arc electric pentru pregătirea profesională a sudorilor”, „Cartea lăcătușului”, „Mașini și sisteme de producție” (manual), precum și unele invenții: sudarea prin frecare a pieselor cilindrice; mecanism pentru alimentarea mașinilor de sudat cu sârmă electrod; semănătoare ș.a.

Catedra „Mașini și Sisteme de Producție”

Stagiari în Franța (Filiera Francofonă „Informatica”)

Vorbim cu dl student Dumitru Vechiu, anul IV, FCIM, Filiera Francofonă „Informatica”, specialitatea „Tehnologii Informaționale”.

– Am avut fericirea și marea posibilitate de a face stagiul de practică în Franța, or. Toulouse, la Institutul de Cercetări în Informatică, acesta fiind o structură în cadrul Universității Tehnice din Toulouse, spune cu un sentiment justificat al mândriei, dl student Dumitru Vechiu. Stagiul meu s-a numit „**Practică de producție**” și l-am efectuat pe parcursul a 2

de la profesori au fost un suport foarte bun pentru ca eu să finalizez cu succes întreg stagiul de practică la tehnologia informațională în Cadrul Institutului amintit de la Toulouse. Folosindu-mă de prilej, țin să dau și numele specialiștilor care m-au condus cu multă soliditate în stagiul de practică la Toulouse. Ei se numesc: dl **Vincent Charvillat**, profesor-cercetător, și dl **Romulus Grigoraș**, român de origine, profesor-cercetător, responsabil pentru Relații Informaționale la instituția amintită mai sus.

luni (1 iunie – 31 iulie 2008) în cadrul unei întreprinderi internaționale. Sigur că am putut trece un asemenea minunat stagiul cu ajutorul financiar al **Agenciei Universitare Francofone (AUF) Antena Chișinău** și implicit cu susținerea morală și științifică a dlui **Victor Șontea**, directorul Filierei Francofone „Informatica” UTM, prof. univ. De altfel, de această foarte benefică susținere atât financiară, cât și morală, științifică au avut parte și alți colegi de-a mei – **Mariana Vicol**, colega mea de grupă, a lucrat la Toulouse, iar alți doi studenți – în or. Orleans din vecinătatea Parisului.

Conținutul practicii mele s-a referit la așa numitul „**Modul Analyzer**”, adică executam anumite analize în limbajul de programare de mod de

numit Java – un a comunica cu calculatorul și a face programe software. Eu am lucrat în partea web a acestui „Modul Analyzer”, adică am adunat

site-uri, care fac accesul la o bază de date și aranjează informațiile conform dorințelor clientului, activitatea dată încadrându-se într-un proiect internațional complex – „**Soprafling**”, care este un analizator web al traficului de informație de pe site-uri: ce părți de pe site-uri au fost mai frecvent accesate, ce link-uri au fost mai frecvent accesate etc. Toată această informație se stochează într-o bază de date. Este vorba de o monitorizare a site-urilor utilizatorilor abonați, să zicem, și în urma analizelor cerute li se furnizează rezultatele, pentru ca ei să știe cum să-și modeleze activitatea în continuare, ce publicitate să-și programeze în perspectiva zilei de mâine, pentru progresul intereselor economice ale lor.

Proiectul se află în elaborare științifico-tehnică sub egida Institutului de Cercetări în Informatică din Toulouse, instituție care se află în structura Universității Tehnice din același oraș. Deci acestor utilizatori-întreprinderi li se oferă niște servicii informaționale destul de complexe, servicii (softuri) pe care ei trebuie să le cumpere.

Ei bine, spune studentul Dumitru Vechiu, ca să revin, eu am lucrat (în cadrul stagiului de practică) tocmai la analiza („Modul Analyzer”) informației stocate în baza de date, iar rezultatele le afixam pentru a se face un raport informațional complex pentru utilizator.

Trebuie să mai spun, a conchis studentul-stagiari Vechiu, că toate cunoștințele obținute în cadrul Filierei noastre de la UTM,

Dl **Victor Șontea**, directorul Filierei Francofone „Informatica” de la FCIM, șeful Catedrei de Microelectronică și Dispozitive cu Semiconductori, a găsit necesar să ne dea câteva relații complementare.

– Catedra acordă o atenție deosebită realizării practicii de producție și practicii tehnologice, acestea constituind componenta organică în pregătirea inginerului. Anul acesta 68 de studenți de la catedra amintită au efectuat practica la specialitatea „Microelectronică și nanotehnologii”, iar 11 studenți pentru prima dată la specialitatea nouă „Ingineria sistemelor biomedicale”. Catedra se bazează pe o rețea destul de largă de cca 25 de întreprinderi și instituții, care oferă studenților locuri pentru practică. Sigur că toate acestea se fac prin acorduri de colaborare între catedră și producție. Aici dl Șontea a nominalizat asemenea baze de practică, cum ar fi „**Topaz SA, Institutul de Inginerie Electronică și Tehnologii Industriale al AȘM, Institutul de Cercetări „Iliri”, firmele „Romanigaz-Grup”, „Intexnauca”, „Flux”** ș.a.

Anul acesta pe lângă catedră a fost fondată o nouă structură – „**Centrul Internațional de Inginerie, Sisteme microelectronice și Dispozitive biomedicale**”, iar 12 studenți au avut posibilitatea să-și facă stagiul de practică aici, fiind antrenați în elaborarea diferitelor proiecte în domeniul circuitelor integrate.

În prezent în RM se cer ingineri pe linia sistemelor biomedicale. Studenții catedrei au făcut stagiul de practică și la **Spitalul Clinic Republican, Institutul Oncologic**, alte instituții medicale. Cu alte cuvinte, a menționat dl Șontea, problema locurilor de practică poate fi soluționată doar în cazul unor strânse legături între catedre și producție, precum și a considerării logice a intereselor reciproce ale celor doi factori.

Cât privește Filiera Francofonă „Informatica”, la capitolul „Practica” o susținere serioasă vine din partea Agenției Universitare Francofone (AUF) Antena Chișinău. Stagiile de practică aici se obțin prin concurs. Filiera „Informatica” a obținut anul acesta 4 locuri – stagii de practică în Franța cu o durată sumară de 10 luni. Concomitent, pentru practica în Franța catedra a obținut și o susținere cofinanciară din partea firmei de tehnologii informaționale „**Pentalog**” din Chișinău. Această firmă este o branșă a unei rețele de firme „Pentalog” cu sediul în or. Orleans, Franța. De altfel, în firma „Pentalog” din Chișinău cca 80 la sută din ingineri sunt absolvenți ai Filierei francofone „Informatica” de la FCIM, UTM. În fiecare an această firmă oferă studenților 4-6 burse în străinătate.

Lată ce legături reciproc avantajoase poate avea o catedră, dacă, bineînțeles, le caută, le organizează, le alimentează...

Istorie, cultură, civilizație

Marea civilizație a vechii Europe – Cucuteni a impresionat Vaticanul

Spațiul carpatic a fost izvorul uneia dintre cele mai avansate civilizații europene – cultura cucuteniană. Scoală la lumină de cercetătorul german Hubert Schmidt, astăzi ea devine tot mai cunoscută și apreciată în Europa. Drept confirmare a interesului european este și desfășurarea în perioada 16 septembrie-31 octombrie a.c., în premieră mondială, la Roma, Palazzo della Cancelleria, a expoziției cu genericul „Marea civilizație a vechii Europe”, dedicată magnificei și vechii civilizații europene – Cucuteni-Tripolie, expoziție care a inclus peste 450 de obiecte – veritabile vestigii istorice, fiind una dintre cele mai semnificative manifestări ale civilizației de pe Bătrânul Continent. Acest eveniment excepțional a devenit posibil datorită colaborării în domeniul cultural și istoric dintre România și Ucraina, precum și datorită contribuției speciale a Republicii Moldova.

În perioada 11-13 octombrie a.c. la Universitatea Tehnică a Moldovei s-a desfășurat un eveniment important în plan științific, cultural și spiritual – cea de-a III-a ediție a Simpozionului Internațional „Cucuteni-5000 REDIVIVUS: științe exacte și mai puțin exacte”, organizat de instituția-gazdă, Universitatea „Gh. Asachi”, Iași, Academia de Științe Tehnice din România și Forul Democrat al Românilor din RM. Moderatorii simpozionului – dr. hab., prof. univ. Valerian Dorogan, prorector pentru cercetarea științifică la UTM, și dr. hab., prof. univ. Valeriu Dulgheru, șef catedră UTM.

Simpozionul a avut o reprezentativitate impresionantă: Iașul a fost cel mai reprezentativ – în frunte cu dr. ing., prof. Lorin Cantemir, Doctor Honoris Causa al UTM, inițiatorul simpozionului, însoțit de colegi de la universitățile „Gh. Asachi” și „A. I. Cuza”, Complexul Muzeistic de la Palatul Culturii, postul „Radio Iași” etc. Brașovul a fost reprezentat de o delegație, condusă de dr. ing., prof. Florea Dudiță, a universităților „Transilvania” și „G. Barițiu”, Comitetului Român pentru Istoria și Filozofia Științei și Tehnicii al Academiei Române, Clubului economiștilor brașoveni și diferitelor licee. Bacăul – de „pro-basarabeianul până-n măduva oaselor”, prof. univ., dr. ing. Vasile Puiu, prorector al Universității din Bacău. Clujul – de cunoscutul specialist în creatologie, prof. univ., dr. ing. Cornel Ciupan de la Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca. Sibiu – de Asociația ASTRA, prin dr. Victor Sofonea. Academia Română – de directorul Institutului de Cercetări Juridice „Andrei Rădulescu” din București, dr., prof. Emil Moroiu, fost rector al Universității din Târgu Jiu, devenit unul din centrele spirituale românești prin creația inegalabilă a lui Constantin Brâncuși. Academia de Științe a Rusiei – de ilustrul om de știință și patriot basarabeian, acad. Eugeniu Grebenicov, numele căruia îl poartă o stea (asteroidul nr. 4268). Universitatea din Paris – de dr., prof. Dan Semencescu.

Nelipsit la toate cele trei ediții ale simpozionului a fost unul din simbolurile Cucutenilor – primarul Mihai Tun, ales timp de 36 de ani în calitate de edil al acestei comune, denumit și cel mai longeviv în funcția respectivă, o fire extrem de sensibilă la năzuințele românilor din afara României, cu o inteligență înăscută, un adevărat moș Ion Roată. Și Chișinăul a avut o largă reprezentativitate: de la UTM, USM, ULIM, Muzeul de Arheologie și Istorie a Moldovei, Forul Democrat al Românilor din RM etc. Biblioteca UTM (director – Zinaida Stratan) a organizat o minunată expoziție de carte și alte materiale legate de cultura Cucuteni, creatologie și istoria tehnicii.

Simpozionul a fost inaugurat într-o atmosferă solemnă, cu intonarea imnului academic „Gaudeamus”. În cuvântul său de salut acad. Ion Bostan, rectorul UTM, a menționat importanța acestei manifestări, mai ales pentru tineretul studios, care trebuie să-și cunoască trecutul și tradițiile, să le valorifice și să le transmită urmașilor, deoarece numai bazându-ne pe trecut putem avea un viitor.

Ion Ungureanu, ex-ministrul culturii și cultelor din RM, acad. Eugeniu Grebenicov, Moscova, acad. Valeriu Canțer, Institutul de Fizică al AȘM, poetul Nicolae Dabija, primarul de Cucuteni Mihai Tun, prof. univ., dr. ing. Lorin Cantemir, Universitatea Tehnică „Gh. Asachi”, Iași, ș.a., prin alocuțiunile lor inaugurale, au adus un omagiu organizatori-

lor, menționând că prin acest simpozion important în plan științific, cultural și spiritual UTM devine o platformă de cercetare în ansamblu a culturii și civilizației cucuteniene.

În cadrul simpozionului au fost prezentate circa 40 de referate cu o tematică variată, printre care evidențiem: „Noi preocupări actuale ale primăriei comunei Cucuteni pentru punerea în valoare a culturii cucuteniene” (raportor Mihai Tun, primarul de Cucuteni); „Paradoxul dacic” (Andrei Vartic, scriitor, editor al revistei de studii carpato-danubiene „Dava internațional”); „Genialul precursor al designului ingineresc Leonardo da Vinci” (prof., dr. ing. Florea Dudi-

ță, Universitatea Transilvania, Brașov); „Complexul energetic al lui homo sapiens sapiens I” (prof., dr. Gheorghe Mustăță, Universitatea „Al. I. Cuza”, Iași); „Dilema invenției epocale a umanității: ce a fost la început, osia fixă cu două roți sau roata singulară?” (prof. univ., dr. ing. Lorin Cantemir, Universitatea Tehnică „Gh. Asachi”, Iași); „Ontologie filozofică în creația lui Mihai Eminescu” (conf. univ., dr. Mihai Braga, șef Catedră Științe Socioumane, UTM); „Ce înseamnă dinamica homografică?” (acad. Eugeniu Grebenicov, Moscova); „Cucuteni – magia ceramicii” (dr. Lăcrămioara Stratulat, director general Complexul muzeal național „Moldova”, Iași); „Complexul cultural Cucuteni-Tripolie. Tehnologia cuptoarelor de ars ceramică” (dr. Ruxandra Alaiba, Iași); „Cultura Cucuteni pe moșia Hăsnășeni, Drochia” (prof. univ., dr. în istorie Ion Buga, USM) ș.a.

Savanții au elucidat descoperirile făcute de arheologi pe întregul areal al culturii Cucuteni. Numele acestei civilizații a fost stabilit convențional după satele Cucuteni de lângă Iași, România și Tripolie din Ucraina, lângă Kiev, unde la finele sec. XIX au fost descoperite obiecte de ceramică pictată și statuete din lut ars. În 1884, în România, și în 1893, în Ucraina, s-au făcut descoperiri care, treptat, au schimbat ideea pe care o aveau istoricii despre progresul civilizației în Europa.

Ocupația de bază a populației era cultivarea plantelor și creșterea animalelor, schimburile comerciale cu alte triburi din centrul și sud-estul Europei, precum și cu zonele de stepă, cu cele caucaziene și ale Asiei Centrale. Această civilizație avea niște sate mai puțin obișnuite obișnuite, cu câteva zeci de case, precum și centre de dimensiuni enorme – cu suprafețe între 150 și 450

CUCUTENI 5000 REDIVIVUS – științe exacte și mai puțin exacte

ha, cuprinzând sute și chiar mii de edificii, unele foarte mari. În cadrul acestor centre s-a constatat existența unei dispuneri ordonate a construcțiilor. Așezările aveau o structură definită, cu construcții plasate fie în cercuri concentrice, formând piețe, destinate activităților publice, fie în șiruri paralele sau în grupuri. Au fost găsite construcții imense, cu lungimi de peste 300 de metri, având două niveluri și mai multe odăi. Cauzele dispariției culturii Cucuteni-Tripolie nu sunt încă pe deplin elucidate. Nu există indicii clare nici despre limba pe care o vorbeau, deși s-au emis opinii că aici ar trebui căutată patria de origine a indo-europeniilor.

În România au fost descoperite 1800 de așezări ale acestei civilizații, iar în RM – 500. Din cele cca 350.000 km pătrați ale culturii cucuteniene, moșia Hăsnășeni din actualul raion Drochia constituie o suprafață de peste 16 mii de hectare.

Istoria Cucutenilor nu este una obișnuită, deși în prezent banii sunt cei care dictează în mediatizarea sa, a menționat primarul de Cucuteni, Mihai Tun. Tradițiile vechi, obiceiurile locuitorilor de pe aceste meleaguri au încercat

să fie reînviată și printr-un proiect al Universității „Al. I. Cuza”. S-a încercat reconstituirea unui sat milenar, așa cum era acum 4.000-5.000 de ani. S-a făcut chiar și un experiment. După ce au construit patru căsuțe, în 2004 le-au dat foc, dorind să vadă dacă acele case cucuteniene multimilenare găsite au fost arse din cauza unui cataclism, din cauza unei boli incurabile sau a unui ritual anume. „Toată viața am încercat, de pe poziția pe care m-am aflat, să trezesc interesul pentru această localitate – vatră a strămoșilor noștri de acum 5000 de ani, din care poate mă trag și eu, ne tragem cu toții și față de care avem o datorie sacră de a nu o lăsa să moară pentru a doua oară. Bateți la porțile culturii cucuteniene și veți pleca mai bogăți sufletește! Veniți la Cucuteni să vă hrăniți din spiritul locului de unde începe istoria noastră!”, ne-a îndemnat în discursul său emotiv primarul de Cucuteni, Mihai Tun.

Programul simpozionului a inclus și o masă rotundă cu prezentarea unor cărți importante, apărute relativ recent: „Noi, getodacii, daci” de G. Crăciun, „România din jurul României în imagini” de V. Șoimaru, „Omul și asteroidul Grebenicov” de D. Păsat, care a făcut o donație de 100 de exemplare pentru UTM. Vom menționa și cu această ocazie că acad. Eugeniu Grebenicov, născut la Slobozia Mare, Cahul, este un nume de notorietate mondială, dr. hab. în științe fizico-matematice, specialist reductabil în mecanica

cerească, care a elaborat metode matematice originale ale mișcării planetelor. O altă donație din 40 de exemplare cu autografe a parvenit din partea prorectorului Universității din Bacău, Vasile Puiu, care a prezentat cartea „Pătrăuții Sucevei – o istorie la timp prezent” de N. Turtureanu. De asemenea, au fost prezentate și cărțile „Izgonirea din Eden” de I. Turcanu, „Intre Prut și mai departe” de Dorin Ciucescu, „Incursiuni în labirintul diplomației” de Florea Dudiță, „Fenomenul Eufrosiniei Kersnovski”, prezentată de prof. UTM Aurel Marinciuc; „Design poetic” – o culegere de poezii ale unui grup de poeți amatori de la UTM, prezentatorii acestora de asemenea făcând donații de carte.

Aici vom aminti că la ediția a doua a simpozionului tânărul cercetător, dr. Mădălin-Cornel Văleanu de la Muzeul de Istorie a Moldovei, Complexul muzeal național „Moldova”, Iași, a prezentat monografia savantului german Hubert Schmidt, intitulată „Cucuteni din Moldova – România. Așezare fortificată cu ceramică pictată, din epoca pietrei și cuprului și până în apogeul epocii bronzului”. Lucrarea a apărut la Berlin acum 76 de ani, în limba germană, iar recent a fost tradusă în română de către Geanina Bistrițan. Ediția a fost îngrijită și prefațată de tânărul cercetător, care a făcut donații de carte pe suport de hârtie și CD-uri.

Cea de-a doua zi a simpozionului a fost organizată de dr., conf. univ. Ilie Manole, la Complexul „Milenum”, pe care-l patronează, amenajat în stil retro.

Ziua a treia a avut un program cultural în afara Chișinăului, începând cu vizitarea parcului-muzeu în aer liber al UTM, conceput și creat de rectorul UTM, acad. Ion Bostan. Oaspeții au fost impresionați de sculptura „Omului gânditor” de la Hamangia, de simbolul roții lui Leonardo da Vinci, de cel al focului și de alte sculpturi, la fel de interesante în plan artistic, amplasate pe o spirală – simbolul dezvoltării istoriei tehnice.

Participanții la simpozion s-au deplasat și la Soroca, vizitând unica cetate de pe teritoriul RM din salba de cetăți ale lui Ștefan cel Mare. Directorul muzeului, Nicolae Bulat, un bun patriot și cunosător al istoriei meleagului, a făcut o prezentare captivantă a istoriei cetății.

Programul cultural a inclus, de asemenea, vizitarea unor importante clădiri istorice, a memorialului „Badea Mior”, precum și a cimitirului ostașilor români, îngrijit de primăria și școala Stoicani.

În opinia participanților, acest simpozion integrator al culturii, științei și tehnicii, a fost de succes și reprezintă un important element în cunoașterea trecutului nostru milenar, în consolidarea legăturilor dintre românii de pe cele două maluri ale Prutului, în îmbogățirea spirituală a tuturor participanților.

Editura „Tehnica Info” – suport solid pentru cartea tehnică, implicit pentru UTM

Ne-am propus să aflăm mai multe informații despre Editura „Tehnica Info”, unica de acest fel în Republica Moldova, cartea tehnică fiind instrumentul de primă necesitate pentru studentul UTM – viitor inginer, specialist extrem de solicitat de economia națională. Directorul acestui lăcaș de „lumină inginerască”, dl **Alexandru Marin**, conf., dr., Doctor Honoris Causa al Universității Tehnice „Gh. Asachi” din Iași, s-a oferit cu bunăvoință să ne dezvăluie anumite detalii despre activitatea acestei instituții, pe care o conduce cu multă pricepere.

Editura a fost fondată la 7 octombrie 1993 ca subdiviziune a Universității Tehnice, numindu-se inițial Editura „Tehnica UTM”. Sunt 15 ani încheiați de atunci! își amintește cu nostalgie dl **Alexandru Marin**. Se știe că la începutul anilor '90, după demolarea URSS, odată cu trecerea la predarea disciplinelor de studiu în limba română, s-a resimțit acut criza enormă de manuale și cartea tehnică în limba română. Anume atunci am lansat inițiativa înființării editurii, idee susținută prompt de către rectorul UTM, acad. **Ion Bostan**. Astfel, cum s-ar spune, drumul a fost deschis. Editura „Tehnica UTM” a funcționat sub această denumire până în anul 1999, când a devenit independentă de UTM, obținând o nouă denumire, valabilă și azi – Editura „Tehnica Info” SRL.

Până la oră actuală Editura „Tehnica Info” a scos de sub tipar 433 de denumiri de cărți, 90 la sută dintre care, bineînțeles, cu un conținut pur tehnic, în temei manuale pentru UTM. În felul acesta, am acoperit o bună parte din necesitatea de cartea tehnică în limba română, astfel ca procesul didactic la UTM să depășească cu succes dificultățile enorme de rusificare, moștenite de la ex- URSS. Am colaborat cu autori-profesori de la UTM, dar și cu mulți autori din țara-soră România.

Referindu-se la calitatea generală a cărților editate, dl Marin a ținut să scoată în evidență atât conținutul, cât și aspectul tipografic al producției de marca „Tehnica Info”. În special, a menționat d-lui, am urmărit și urmărim în continuare ambele

aspecte. Manuscrisele, îndeosebi ale manualelor, trec neapărat prin „sita” aprobărilor la catedre, diferite comisii metodice

Alături de colegii-directori de edituri din Chișinău la Târgul de Carte de la Frankfurt pe Main – 2004. De la stânga la dreapta: Iurie Colesnic („Muzeum”), Alexandru Marin („Tehnica Info”), Iurie Bârza („Arc”), Gheorghe Erizeanu („Cartier”) și Gheorghe Prini („Știința”).

și în ultimă analiză – la Senatul UTM. Dar există și responsabilitatea personală a autorului (autorilor). În privința redactării literare, am avut grijă să recrutăm cadre de specialiști calificați. Același lucru se referă și la designeri, paginatori, tehnoredactori. Evident, urmărim calitatea și la tipografiile în care tipărim. Nu am avut până în prezent nici o reclamație cu referire la calitatea de editare – atât din partea autorilor, cât și a utilizatorilor. Editura a participat anual la multe expoziții, Saloane și Târguri de Car-

te, inclusiv la cel mai mare Târg de Carte din lume – din orașul german Frankfurt pe Main, unde își expun cărțile editate peste 10000 de edituri din toate țările lumii. Astfel, pas cu pas, editura noastră „Tehnica Info” SRL a crescut, și-a făcut un nume bun și autorii vin cu manuscrise.

Apare fireasca întrebare: disciplinele predate azi la UTM sunt oare asigurate sută la sută cu cartea tehnică în limba română? Dispune oare procesul de predare de un suport solid în această direcție?

ficiază de susținerea unor sponsori sau pe care și-o asumă autorii înșiși.

În ceea ce privește aspectul sponsorizării, dl Marin consideră că ar trebui, în sfârșit, să se purceadă la constituirea unei Asociații a foștilor absolvenți ai UTM – o idee vehiculată, de altfel de mai mult timp. Foștii absolvenți ai UTM ar putea sponsoriza desigur acest sector de activitate universitară atât de important – editarea de cartea tehnică. Deocamdată însă Asociația foștilor absolvenți rămâne a fi doar o intenție...

Cu toate acestea, editura își continuă bunul mers înainte. Un succes editorial de ultimă oră l-a constituit cartea „Sisteme de conversie ale energiilor regenerabile”, semnată de 5 autori de la UTM: **Ion Bostan**, **Valeriu Dulgheru**, **Ion Sobor**, **Viorel Bostan**, **Anatol Sochirean**, lansată recent la Biblioteca Națională. Un succes răsunător l-a avut și cartea-manual „Mecanica Teoretică”, semnată de **dr. conf. V. Caraganciu** de la UTM.

Am editat și multe cărți în domeniul tehnicii ale autorilor din România, cărți prezente astăzi pe rafturile Bibliotecii UTM.

Dar asemenea cărți apar, cum am mai spus, grație inițiativelor unor autori. Eu cred însă că este necesară o planificare de perspectivă în acest sens, pentru a se putea mobiliza și stimula forțele de creație și, pas cu pas, a acoperi acele discipline-curșuri care încă nu dispun de manuale, studii tehnice în domeniu. Sperăm că o atare planificare să se realizeze cât de curând cu susținerea rectoratului, decanatelor, altor subdiviziuni didactice ale UTM, căci... mărul s-a copt.

Cartea nu poate fi înlocuită cu internetul sau calculatorul – cartea rămâne cartea, susțin cercetătorii în didactică.

Îndemnul nostru este să susținem editarea cărții tehnice, planificând-o pe ani înainte. Iar editura noastră se va încadra cu entuziasm în realizarea unui plan de revigorare a apariției cărții tehnice.

Lansare de carte

ENERGII REGENERABILE PENTRU MOLDOVA

Cartea „Sisteme de conversie a energiilor regenerabile” scrisă de 5 autori, profesori-cercetători la UTM, s-a dovedit a fi un eveniment în gândirea/cercetarea științifico-tehnică din Moldova privind subiectul energetic. Autorii se numesc: **Ion Bostan**, dr. hab., academician, **Valeriu Dulgheru**, dr. hab., **Ion Sobor**, dr., **Viorel Bostan**, dr., **Anatol Sochirean**, doctorand – toți de la UTM.

Dl dr. **Alexandru Marin**, editorul și moderatorul ceremoniei de lansare la Biblioteca Națională, în prezența unui numeros public științific, a declarat că din toate titlurile de carte editate de Editura „Tehnica Info” SRL, consideră că anume această lucrare se poate plasa pe primul loc pe criteriul valorii științifice.

Explicația se regăsește, desigur, în contextul tehnico-economic al Republicii Moldova. E vorba doar de energie (petrol, gaze), pe care noi nu le avem; 98 la sută din sursele energetice le importăm. Prin urmare, sursele regenerabile (apa, soarele, vântul, biogazul) pot/trebuie să constituie un suport esențial pentru ușurarea acestei sarcini.

În această carte autorii și-au expus cercetările privind folosirea energiei solare, apei curgătoare (Prutul) și vântului. E vorba de cercetări nu de moment, ci destul de îndelungate, pentru că teoria trebuie să fie într-un permanent contact cu practica: viteza vântului în diferite poziții de relief, viteza cursului apei, intensitatea solară pe parcursul anului etc.

Dl **Valeriu Dulgheru** a menționat că această carte are scopul de a anunța într-un fel nevoile viitoare de a recurge la energiile re-

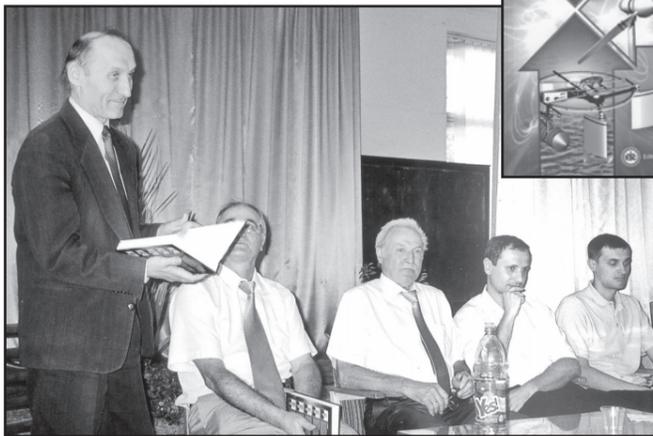
generabile, mai ales pentru țări ca Moldova, care importă masiv energie electrică, astfel ca să slăbească pe cât e posibil dependența de țările care tot mai mult recurg la metode economice apăsătoare – precum se știe, economicul este o părgie de manipulare și a politicului. Pe de altă parte, cartea dată are și un caracter pur didactic – este ca un manual pentru masteranzi și doctoranzi. Previziunea țintește în ziua de mâine, când vom avea nevoie de specialiști în domeniul energiilor regenerabile și de unde îi vom avea, dacă nu ne vom gândi la pregătirea lor chiar azi?

Este cert faptul că energiile regenerabile nu vor putea substitui total energiile actuale, ele însă vor putea diminua constrângerile crizei energetice care se evidențiază tot mai tare. Dacă țările Uniunii Europene, de exemplu, seamănă pe întinderile lor tot mai multe turnuri eoliene, pentru a folosi energia ieftină a vântului (până în 2020 ele planifică până la 30% de energii regenerabile), cu atât mai mult acest fapt ar trebui să ne preocupe și pe noi. În R. Moldova este stipulată o cifră de 10 la sută energii regenerabile în 2013.

Sursele tradiționale de energie (petrol, gaze) precum se știe, sunt epuizabile, iar sursele de energii regenerabile – nepuizabile, deci trebuie să cercetăm, să lucrăm asiduu. În acest context exemplul cărții lansate de

autorii de la UTM este elocvent.

Dl **Ion Sobor** a subliniat momentul educativ al publicului din republică – populația trebuie educată pe linia energiei și mediului, subiect de strictă actualitate azi, cu atât mai mult

mâine, căci provocările viitorului în acest sens sunt și vor fi impunătoare. Deci această carte își va aduce prinosul și într-un aspect educativ larg.

Dl **Viorel Bostan** a scos în evidență micro-hidrocentralele flotante – capitol semnalat cu bune rezultate și descris în carte foarte amănunțit din punct de vedere teoretic, aspect promițător într-un grad înalt pe linia energiilor regenerabile. Construcția unei asemenea microhidrocentrale a fost adusă la bun sfârșit și expusă la Moldexpo

în vara anului 2008, unde a fost apreciată cu note înalte de practicieni din economia republicii. Important este că astăzi aceste microhidrocentrale flotante nu aduc niciun fel de prejudicii ecologice, fapt ce se întâmplă în cazurile hidrocentralelor cunoscute cu diguri. În plus, aceste microhidrocentrale pot fi produse integral la noi în republică, fără a recurge la uzine/fabrici din străinătate, fapt ce va ieftini mult eforturile în acest sens.

Dl **Anatol Sochirean** și-a exprimat deosebită bucurie de a fi lucrat într-un asemenea colectiv de autori, astfel ca să-și poată și el dezvolta și totodată testa capacitățile teoretico-științifice la crearea acestui concept nou de conversie a energiilor regenerabile, concretizat în special în minihidrocentrale.

După autorii cărții „Sisteme de conversie a energiile regenerabile” au vorbit academicianul AȘM dl. **Boris Găină**, decanul FEN, prof., dr. hab. **Ion Stratan**, prof., dr. hab. **Pavel Dimitrache**, dr. prof. **Nicolae Mogoreanu**, publicistul **Valeriu Pasat** ș.a. Toți au apreciat efortul de cercetare științifico-tehnică depus la UTM pentru a lansa în public ideile atât de actuale azi în lume, precum sunt cele ale conversiei energiilor regenerabile. Pentru R. Moldova aceste idei au o semnificație aparte, ele deschizând un orizont economic propice în sectorul energetic.

UTM: file de istorie

Vinieta FEn

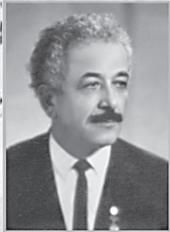
POLITEHNICA – UTM

(1964–2009)

Facultatea de Energetică

(FEn)

Decani, șefi de catedră

A. PARSADANEAN
1963V-n. MUSTEAȚĂ
1980I. ROMANCIUC
1984N. MOGOREANU
1989I. STRATAN
1999

P. TODOS

V. ZAGREADTCHI

S. FURSOV

I. PROȚUC

I. GROZA

V. ARION

T. AMBROS

A. CARCEA

P. RUSNAC

B. LADVIȘENCO

V. I. MIȘIN

M. CHIORSAC

I. NUCĂ

C-n. ZGHEREA

V. PARUTA

B. MATOV

A. GUȚU

N. BABOI

C. REAZANȚEV

N. MUHIN

M. GHITIS

N. COVALENCO

V. MODELEVSCHI

S. LEGASI

I. CHISILIOV

Compoziție – A. Marinciuc

Operator – V. Ostaș-Tofan

Fundal decorativ – Seminarul Teologic (1902)
În prezent – Fac. Energetică

Ziarul nostru începe publicarea unor materiale despre cele 10 facultăți, care intră astăzi în componența Universității Tehnice a Moldovei. Fiecare publicație va fi însoțită de o vinieta originală cu toți decanii și șefii de catedră, care au activat anterior sau lucrează și astăzi la facultățile respective. Studenții, tinerii pedagogi trebuie să cunoască istoria universității în care învață sau lucrează, să-și cunoască profesorii.

Fotografiile reprezintă persoanele, care au creat primele laboratoare, au fondat sau au dezvoltat catedre, au introdus cursuri noi, au asigurat procesul pedagogic cu material didactico-metodic etc. Au pus bazele cercetării științifice la UTM, au organizat conferințe, publicații periodice etc. Au fost și organizatori ai vieții studentești (activități de agrement, sport ș.a.). În colectivul de astăzi circa 12 persoane sunt foști absolvenți de-ai noștri, care au devenit în timp cadre didactice de elită.

Compozițiile fotografice sunt prezentate pe fundalul unor celebre edificii ale Chișinăului de odinioară. Sperăm ca în felul acesta să cultivăm interesul tineretului pentru orașul în care trăim, învățăm, lucrăm.

După serialul de 10 vinieta ale facultăților, vor urma alte compoziții cu veteranii noștri (pedagogi), colaboratorii rectoratului (din diverse departamente). Adică toți acei care au scris biografia acestei minunate instituții – Universitatea Tehnică a Moldovei. Mulți dintre ei lucrează încă de la fondarea UTM, dar o bună parte ne-au părăsit.

Așadar, vorbim astăzi despre **Facultatea de Energetică (FEn)**, care este prima atât din punct de vedere cronologic, cât și în

lista nomenclaturii specialităților ingineresti. Venim cu un scurt pasaj istoric al acestei subdiviziuni și a catedrelor sale.

În vara anului 1959, în cadrul Universității de Stat s-au deschis câteva specialități ingineresti: electroinginerie, construcție, tehnologia alimentară.

Primele două au fost afiliate Facultății de Fizică-Matematică, iar cea de-a treia – Facultății de Chimie. În anul 1951 nomenclatorul specialităților s-a lărgit, a crescut contingentul de studenți și s-a format o Facultate de Inginerie aparte, condusă de conf. **Arșo S. Parsadanean**. Dânsul fusese transferat de la Institutul Agricol, unde condusesse Cate-

dra de Electrotehnică.

În anul 1963 facultatea dată a fost divizată în trei subdiviziuni noi, între care și Facultatea de Electrotehnică, condusă de dl A. Parsadanean până în anul 1980. Pe baza contingentului inițial s-au format trei specialități: „Electroenergetica” (denumirea inițială – „Alimentarea unităților industriale cu electricitate”), „Electromecanica” (inițial – „Mașini și aparate electrice”) și „Automatica-telemecanica”.

Odată cu fondarea **Institutului Politehnic (1964)** Facultatea de Electrotehnică s-a extins considerabil, preluând de la Institutul Agricol specialitatea „Electrificarea agriculturii”, cu studenții la secțiile de zi și fără frecvență, cu tot corpul didactic și laboratoarele respective.

În anul 1965 s-a deschis și specialitatea „Aparate semiconductoare”.

În 1967 din cadrul facultății s-au desprins două specialități – „Automatica-telemecanica” și „Aparate semiconductoare”, care au fondat actuala Facultate de Calculatoare, Informatică și Microelectronică.

Deci în acel an facultatea se numea Fa-

cultate de energetică. După 1980 FEn a fost condusă consecutiv de către domnii decani – **V. Musteață, I. Romanciuc, N. Mogoreanu**; în prezent în fruntea facultății se află prof. **Ion Stratan** (din 1999).

Pe parcursul anilor colectivul și-a modificat în permanență componența: câteva catedre au trecut în structura altor facultăți (matematica, electronica ș.a.). În 1975 s-a deschis specialitatea „Termotehnica”, iar în 1998 – specialitatea „Inginerie și management în energetică”.

În anul 1990 specialitatea „Electrificarea agriculturii” a fost transferată din nou la Universitatea Agrară.

Aurel MARINCIUC,
conferențiar,
Catedra Mecanica Teoretică

P.S. Facultatea de Mecanica Teoretică este amplasată (în 1963) în blocul de studii nr.2 din cartierul guvernamental. Acest edificiu a fost construit în 1900-02 pentru Seminarul Teologic. În 1926 aici a fost deschisă Facultatea de Teologie a Universității din Iași. În anii 1941-44 aici a funcționat Liceul Militar „Ferdinand I”. În aprilie 1944 clădirea a fost bombardată și arsă. În 1951-60 aici a funcționat Institutul Pedagogic „I. Creangă”, până la fuziunea cu Universitatea de Stat. La deschiderea Politehnicii în acest bloc și-au găsit sediul trei facultăți: de Electrotehnică, de Mecanică și de Construcții.

CATEDRE

1. Bazele Teoretice ale Electrotehnicii (fondată în a. 1963) – 9 cadre didactice. Șefi de catedră: **A. S. Parsadanean** (1963-91), **I. A. Groza** (1991-93), **A. G. Carcea** (1993-2003), **M. Chiorsac** (din a. 2004).

2. Electroenergetica (fondată în a. 1964) – 20 cadre didactice. Catedră comasată. Șefi de catedră: **V. T. Paruta** (1964-66), **C. C. Reazanțev** (1966-70), **B. G. Ladvișenco** (1970-74), **I. I. Chisiliov** (1974-80), **I. V. Romanciuc** (1980-85), **I. P. Stratan** (1994-2000), **I. A. Proțuc** (1985-94; din a. 2000).

3. Electromecanica (fondată în 1963) – 19 cadre didactice. Șefi de catedră: **S. P. Fursov** (1963-64), **V. I. Zagreadtchi** (1964-90), **P. I. Todos** (1990-93), **T. S. Ambros** (1993-2004), **I. A. Nucă** (din 2004).

4. Termotehnica (fondată – 1964-67; 1975) – 9 cadre didactice. Șefi de catedră: **V. A. Eresico** (1964-67), **N. F. Baboi** (1980-83), **A. I. Guțu** (1983-89), **V. T. Musteață** (1975-80; 1989-2004). A fost comasată cu Catedra IME.

5. Inginerie și Management în Energetică (fondată în 1996) – 3 cadre didactice. Șef de catedră: **V. D. Arion** (din 1996). Comasată cu Catedra Termotehnica (șef catedră **V. D. Arion**).

6. Educația Fizică (fondată în a. 1964) – 24 cadre didactice. Șefi de catedră: **C. G. Zgherea** (1964-65), **F. V. Șevenco** (1965-69),

S. E. Legasi (1969-71), **N. N. Muhin** (1971-97), **V. I. Modelevschi** (1989-92), **P. C. Rusnac** (1993-2008), **A. Popușoi** (din 2008).

Editor – **Universitatea Tehnică a Moldovei.**

Puteți expedia materiale la redacție și prin
poșta electronică: **romelina@list.ru**

Echipe redacției: Leonid BUSUIOC – corespondent,

Dorian SARANCIUC – fotograf,

Design: Viorica OSTAȘ-TOFAN

Relații la tel.: **32-55-01** și **48-83-57**

Înregistrare la Ministerul Justiției al RM cu nr. 42 din 16.02.1998

Tiparul: Editura „Universul”

Comanda: **4332**

Tiraj: 2200